

Чистай муниципаль бюджет белем учреждениесе
“1 нче номерлы гомуми урта белем мәктәбе”

«Каралган»

МБ житәкчесе

_____/Приданникова Е.М. /

МБ утырышы беркетмәсе № 1

«24» август 2020 ел.

«Килешенгән»

Укыту эшләре буенча

директор урынбасары

_____/А.Р.Гайсина

«24» август 2020ел

«Раслыйм»

Мәктәпдиректоры

_____/ Н.Н.Ислямова/

Приказ № 125

«25» август 2020 ел

Беренче категорияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Гайсина Айгүл Рафик кызының

8А сыйныфына туган тел(татар) әдәбиятыннан календарь –тематик планы.

Педагогик киңәшмәсендә каралды.

Беркетмә № 1

« 25» август 2020.

2020-2021 уку елы

8 НЧЕ СЫЙНЫФ ӨЧЕН КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИК ПЛАН

Дәрес №	Дәрес темасы	Дәрес саны	Көтелгән нәтижә			Үткәрү вакыты	
			метапредмет	предмет	шәхескә кагылышлы	план	факт
Тарих китабында безнең өчен бик күп хатирәләр саклана...- 3							
1	Открывается занавес истории. Ачыла тарихның пәрдәсе.	1	Риваять жанры турында теоретик төшенчәне бирү, халкыбыз тарихы белән бәйләү.	Халык авыз иҗаты турындагы белемнәрне гомумиләштерү, риваять турында белешмә бирү, татар халкының “Сихерче кыз” риваяте белән танышу.	Укучыларда үткәнебезгә, тарихыбызга карата игътибар тәрбияләү.	2.09 4.09	
2	Сезгә ялган, миңа чын. Вам ложь, мне правда.	1	Укучыларга халкыбызның тарихы турында белем бирү.	Риваять турында алган белемнәрне ныгыту, татар халык риваятьләре белән танышуны дәвам итү.	Балаларда татар халык һәм башка халык риваятьләренә, халыкларның үткәненә карата кызыксыну тәрбияләү.	9.09 11.09	
3	Халыкныкы халыкта саклана. Народное храниться у народа.	1	Укучыларга халкыбызның тарихы турында белем бирү, шәһәр, авыл, елга исемнәренә килеп чыгышын аңлату.	Риваять турында алган белемнәрне ныгыту.	Балаларда татар халык риваятьләренә, үткәненә, атамаларның килеп чыгышына карата кызыксыну тәрбияләү, дәрәс бәяләү	16.09 18.09	

					күнекмэләре булдыру.		
Без тарихта эзлебез -8							
4	История – жизненный наставник. Тарих – тормыш остазы.	1	Болгар дәүләтенең ил тарихындагы ролен ачыклау, сәяхәтнамәләр һәм ельязмалар жанры турында теоретик төшенчә формалаштыру.	Гарәп сәяхәтчесе Ибн Фадлан турында белешмә бирү. Ибн Фадланның 921 – 922 нче елларда Болгар дәүләтенә сәфәре вакытында язылган сәяхәтнамәсен өйрәнү.	Мәдәниятебезгә, тарихыбызга карата горурлык хисе тәрбияләү.	23.09 25.09	
5	Необразованн ый человек как птица без крыльев. Гыйлемсез кеше – канатсыз кош.	1	Мәдәният учакларына тарихи күзәтү.	Фатих Кәриминен тормыш юлы һәм ижатын, “Аурупа сәяхәтнамәсе”н өйрәнү.	Сәнгать жәүһәрләренә, халкыбыз мирасына, белем алуға омтылыш тәрбияләү.	30.09.19 2.10	
6	Писатель, который находит жемчуг. Энже табучы әдип.	1	Язучы яшәгән чорга бәя бирү, тарихны аңлау.	Миргазиянның Юныс тормыш юлы һәм ижатын, “Су” хикәясен өйрәнү.	Туган илне сагыну, Ватанга, туган жиргә, табигатькә мөхәббәт хисләре тәрбияләү.	7.10	

7	Пара лошадей. Жиктереп пар ат, Казанга.	1	Габдулла Тукай яшәгән чор турында тарихи белешмә бирү.	Габдулла Тукайның тормыш юлы һәм ижатын, “Пар ат” шигырен уку.	Татар халкының бөек әдилләре ижатын өйрәнү аша тормышка караш тәрбияләү.	9.10	
8	Здесь мудрость, просвещение, а вот свет. Монда хикмәт, мәгърифәт һәм монда гыйрфан, монда нур.	1	Тема буенча теоретик төшенчәләрне бирү. Әдәби – теоретик күнекмәләр булдыру.	Габдулла Тукайның “Пар ат” шигырен өйрәнү. Лирик әсәрне аңларга, андагы хис-кичерешләрне тоярга, аларның үсү-үзгәрүен яки алмашынуын күрергә әзерләү.	Туган жиргә, Ватанга мәхәббәт тәрбияләү.	14.10 16.10	
9	Творчество Бакый Урманче в развитии нашей национальной культуры. Милли мәдәниятебезне үстерүдә Бакый Урманче ижаты.	1	Бакый Урманченең тормыш юлы һәм ижатын өйрәнү.	Татар халкының бөек шәхесләре, аларның ижатына кызыксыну уяту; сирәк очрый торган талантка ия булган сынчы ижаты белән горурлану хисләре тәрбияләү. Әхлак тәрбиясе бирү.	Өңгәмә, өзекне уку, виртуаль экскурсия, презентация, “Туган тел” жыры, диалог төзү, сорауларга жавап, картина буенча эш, сүзлек эше.	21.10 23.10	
10	Нажар Нажми – ученик Тукая.	1	Нажар Нәжминен тормыш юлы һәм ижаты турында	Милли үзәк тәрбияләү, туган телгә, милли тарихка	Һәр абзацны уку, әчтәлекне аңлаганны тикшерү өчен, гади	28.10 30.10	

	Нажар Нәжми - Тукай шәкерте.		белешмә бирү, “Агыйделдә ак пароход” әсәрен өйрәнү.	ихтирам хисе уяту.	сораулар бирү, сүзлек өстендә эш, тәржемә эше.		
11	Нация, забывшая свое прошлое, не имеет будущего. Үзенәң үткәнән оныткан халыкның киләчәгә юк.	1	Укылган әсәрләрне, теоретик төшенчәләрне истә калдыру.	Туган жирне ярату, туган як кадере, милләт язмышы, чит илләрдәгә милләттәшләребез турында аңлап калу; туган жиргә, милләттәшләребезгә ихтирам хисләре тәрбияләү.	Бәйләнешле сөйләм үстерү, проектлар яклау, әңгәмә, сорауларга жавап, викторина, ярыш, тәржемә, сүзлек белән эш.	11.11 13.11	
Онытылмас еллар-6							
12	Поэт- патриот. Патриот- шагыйрь.	1	Бөек Ватан сугышында катнашкан әдипләр турында тарихи мәгълүматлар бирү.	Фатих Кәримнең тормыш юлы һәм ижаты белән таныштыру, шигырьләре турында фикер йөртә белергә өйрәтү, аның туган иленә тугрылыклы, патриот-шагыйрь булуына басым ясау.	Кыюлык, батырлык, туган илгә бирелгәнлек, аны саклый белү сыйфатлары тәрбияләү.	18.11 20.11	
13	Не думай о смерти, думай о своей стране. Үлем турында	1	Сәнгәтебезгә – халык уен коралларына мәхәббәт	“Кыңгыраулы яшел гармун” поэмасының төп фикерен ачыклай һәм аңлата белергә	Кешелеклелек сыйфатлары, жаваплылык хисе тәрбияләү.	25.11 27.11	

	уйлама, илең турында уйла.		тәрбияләү.	өйрәтү; образлар системасы төшенчәсен аңлату.			
14	Твое имя - песня печальная ... Исемен калды моңлы бер жыр булып...	1	Бөек Ватан сугышында катнашкан геройлар тарихы Мәркәзбезнең истәлекле урыннары белән танышу. Барельеф төшенчәсен аңлауга ирешү..	Туган Миңнуллинның тормыш юлы, ижаты белән таныштыру, “Моңлы бер жыр” драмасын уку һәм нәтижә ясау. Шагыйрь Муса Жәлилнең тормыш юлы һәм ижаты буенча белемнәрне ныгыту; Марсель Сәлимжанов һәм Ринат Тажетдинов эшчәнлеген белән танышу.	Туган ил өчен көрәшү, туган илне яклау изге бурыч булуына төшендерү, көчле рухлы булырга өндәү. Ихтыяр көчө, рухи ныклык сыйфатлары тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм теле үстерү.	2. 12. 4.12	
15	Крылья гуся трепещут, и писать письма можно. Каз канаты каурый-каурый, Хатлар язарга ярый.	1	Эпистоляр жанр турында төшенчә бирү.	Фронт хатларын уку. Хат язу үзенчәлекләрен өйрәнү.	Гражданлык һәм патриотик хисләр, туган жиргә, милләتكә карата мәрхәмәтлелек, горурлык хисләре тәрбияләү.	9.12 11.12	
16	Храбрость ты	1	Рәсем сәнгате аша	Мостай Кәримнең	Туган илгә мөхәббәт,	16.12	

	проявил, солдат, Даже сегодня люди хвалят тебя. Син күрсәткән батырлыкны, солдат, Халкым сөйли мактап бүген дә.		Бөек Ватан сугышы турында тарихи мәгълүмат бирү.	тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Билгесез солдат” шигырен өйрәнү.	белем алуға омтылыш тәрбияләү.	18.12	
17	Только хорошее на свете не умирает. Дөнъяда тик бары яхшылык кына үлми.	1	Бөек Ватан сугышы кырларында илебезнең азатлыгы өчен кан коелуның мәгънәсен укучыларга аңлату.	Чыңгыз Айтматовның тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Анам кыры” эсәрен өйрәнү.	Туган илгә, халкыбыз батырлыгына мөхәббәт хисләре тәрбияләү.	23.12 25.12	

Әтиңең зур бүреге иртә киедә -1

18	Песня, приближающ ая победу. Жинүне якынайткан жыр.	1	Сугыш, аның гади халык, балалар жылкәсенә алып килгән авырлыгын аңлау.	Клара Булатованың тормыш юлы һәм ижатын өйрәнү, «Башым иям» шигырен уку. Нур, «Жинү көне» шигырен, өйрәнү.	Якыннарыңа, туганнарыңа карата ихтирам, мөхәббәтлелек хисләре тәрбияләү.	13.01 15.01	
----	---	---	--	--	--	----------------	--

Ана – изге, Ана – бөек, Аңа – дан!

**Аңлар өчен йөрәгенең олылыгын,
Туу кирәк кайчак безгә янадан!- 6**

19	В поисках счастья. Бәхет эзләгәндә.	1	Шәриф Камалның тормышы һәм ижаты белән танышу, “Буранда” хикәясен уку.	Геройларның яшәү кыйбласы аша нәтижәләр ясау һәм укучыларда әниләргә карата шәфкатьлелек, миһербанлылык хисләре тәрбияләү.	Сәнгатьле уку, беренче өлешкә план төзү, сорауларга җавап бирү, биремнәргә эшләр, сүзлек белән эш, хронологик таблица, образларга характеристика.	20.01 22.01	
20	Исән чакта белү кирәк икән, Әти-әниләрнең кадерен.	1	Шәриф Камалның “Буранда” хикәясен өйрәнү.	Укучыларда өлкән буында, әниләргә кече яштың шәфкатьлелек, миһербанлылык хисләре тәрбияләү.	Икенче, өченче өлешләргә уку, план төзү, сорауларга җавап, сүзлек өстендә эш, анализ, образга характеристика, схема белән эш, табигатьтәге буран белән Мостафаның эчке дөньясындагы халәтне чагыштыру, нәтижә ясый белү.	27.01 29.01	
21	Сердце матери в ребенке. Ана күнеле – балада.	1	Сибгат Хәкимнең тормышы һәм ижатын, “Әнкәй”, шигырен өйрәнү.	Өлкән буында мәрхәмәтлелек хисләре тәрбияләү.	Шигырьләргә укып, сораулар буенча анализлау, сүзлек белән эш, рифмалашкан	3.02 5.02	

					сүзләрне табу, тема буенча мөкаль-әйтемнәрне аңлауга ирешү.		
22	Я желаю в своих песнях. Жырларымда телим.	1	Сибгат Хәкимнең “Жырларымда телим” шигырен уку.	Туган якка, табигатькә ихтирам тәрбияләү, өлкән буын кешеләренән фикерләрен тыңларга өйрәнү.	Сәнгатьле уку, сүзлек белән эш, анализ, лирик геройга бәя бирү, дәреслектәге биремнәрне эшләү, сораулар төзү, үз фикереңне әйтә һәм нәтижә ясый белү.	10.02 12.02	
23	Доброта от матерей. Әнкәйләрдән күргән иглек.	1	Роберт Миңнуллинның тормышы һәм ижаты, “Әнкәй” шигырен өйрәнү.	Гаилә, кеше кадере, эти-әни кадерен белергә өйрәтү.	Сәнгатьле уку, тәржемә эше, сорауларга җавап бирү, анализ, нәтижә ясый белү, жыр тыңлау.	17.02 19.02	
24	Родина с матерью. Туган жирләр әнкәй белән.	1	Марсель Галиевның тормышы һәм ижаты, “Су буеннан әнкәй кайтып килә шигыре” белән танышу.	Туган жиргә, әниләргә мөхәббәт, белем алуга омтылыш тәрбияләү.	Сәнгатьле уку, жыр тыңлау, сүзлек өстендә эшләү, дәреслектәге биремнәрне эшләү, әсәрнең теленә игътибар итү, лирик геройга бәя бирү, анализ, нәтижә чыгару.	24.02 26.02	

Юмор -2							
25	От грустного смеха не будет. Күңелсездән көлке чыкмас.	1	Сатира жанры турында теоретик төшенчә бирү.	Беренче сатирик журналлар турында мәгълүмат бирү. Галиәсгар Камалның тормышын, ижатын өйрәнү. Галиәсгар Камалның “Банкрот” комедиясен өйрәнү. Сарказм турында теоретик төшенчәне аңлату.	Әхлак (кешелеклелек, юмартлык) хисләре тәрбияләү. Хезмәткә мөхәббәт, үз эшен белән горурлану хисләрен үстерү. Акча артынан куу юлындагы кешелексезлек һәм түбәнлек сыйфатларын аңлату.	2.03 4.03	
26	У каждого времени свои герои. Һәр заманның үз герое була.	1	Гамил Афзал ижаты. “Юл газабы” хикәясе.	Язучы яшәгән чорга бәя бирү, тарихны аңлау.	Гамил Афзалның тормышын, ижатын һәм “Юл газабы” хикәясен өйрәнү.	9.03 11.03	
Даһи гомере – халкы хәтерендә! -3							
27	Көйләрдән тезмәләр тездем. От мелодии составил попури.	1	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	Риенат Харисның биографиясен, ижатын һәм “Гармунчы” поэмасын өйрәнү.	Гармунчы һөнәренә мөхәббәт тәрбияләү.	16.03 18.03	
28	Вокруг меня Само солнце вращается.	1	Укучыларга экологик тәрбия бирү.	Ренат Харисның “Ике гөл” шигырен уку.	Табигатькә карата күзәтүчәнлек тәрбияләү.	23.03 25.03	

	Минем тирәмдә Кояш үзе әйләнә.						
29	Страна живет песней. Ил жыр белән яши.	1	Опера сәнгате аша эстетик тәрбия бирү. Бию сәнгате аша эстетик тәрбия бирү.	Галия Кайбицкая ижатын өйрәнү. Рабит Батулланың тормышы һәм ижаты турында белешмә бирү, «Бию» әсәрен уку.	Музыкаль әсәрләр аша туган илгә, туган жиргә мэхәббәт һәм ихтирам уяту. Сәхнә кешесенә ихтирам тәрбияләү.	6.04 1.04	
Табигатьнең дә жаны, рухы бар-6							
30	Храбрый Всадник. Батыр Жайдак.	1	Тарихка, халкыбыз язмышына хөрмәт хисләре тәрбияләү.	Айдар Хәлим тормышын һәм ижатын, “Өч аяклы ат” повестеның төп фикерен ачыклай һәм аңлата белергә өйрәтү.	Укучыларда кешелеклелек сыйфатлары, жаваплылык хисе тәрбияләү. Туганлык мөнәсәбәтләренең нык булырга тиешлеген күзаллау.	13.04 8.04	
31	Лошадь, вернувшаяся с фронта. Фронттан кайткан ат.	1	Шәжәрә төшенчәсенә аңлатма бирү. Шәжәрәне белү зарурилыгының сәбәпләрен ачыклау.	Айдар Хәлимнең “Өч аяклы ат” әсәрен өйрәнү.	Хайваннарға карата мэхәббәт, миһербанлылык хисләрен тәрбияләү.	20.04 15.04	

32	Авырлык жебе өзелде. Нить тяжести была разорвана.	1	Укыганны гомумиләштерә, нәтижә ясый, иң мөһим мәгълүматны аерып ала белү.	Айдар Хәлимнең “Өч аяклы ат” әсәрен өйрәнүне дәвам итү.	Хайваннарны яратырга өйрәтү.	27.04 22.04	
33 - 34	Табигатьнең чәчәк аткан чагы. Расцвет природы.	2	Табигатьнең матурлыгы, һәр фасылның уникальлелеге турында яңа фикерләр тудыру.	Гарәфи Хәсәновның тормыш юлы, ижаты турында белем бирү, “Беренче күк күкрәү” хикәясен уку һәм нәтижә ясау.	Өйләнә-тирә мохиткә хөрмәт хисе булдыру, табигатьне яратырга өйрәтү.	4.05 28.04 11.05 13.05	
35	Произведения, которые я помню. Күңелемә уелып калган әсәрләр (Әдәбият дигән олы диңгез).	1	Өйрәнгән теоретик төшенчәләрне кабатлау, истә калдыру.	Ел буе өйрәнгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.	Әдәбиятның тәрбия бирү, тормышка әзерләү дәресе булуын аңлату.	25.05 28.05	